

IN MEMORIAM HUGO COLLUMBIEN



Op 22 december 2014 ontviel ons Hugo Collumbien, bijna 98 jaar oud en tot voor enkele maanden hoofdredacteur van dit tijdschrift en voorzitter van de Heemkundige en Historische Kring Gent.

Hugo heeft onvoorstelbaar veel betekend voor Ghendtsche Tydinghen als hoofdredacteur sinds 1983 en voorzitter sinds 1990. Naast het soms ondankbare redactionele werk en de correcties (samen met zijn vrouw Rosa Verhoeven), verzorgde hij talloze, meestal relatief korte bijdragen. De onvolledige lijst daarvan in de Indices op de Ghendtsche Tydinghen (1972 – 2000) omvat nagenoeg drie bladzijden. Naderhand, vanaf 2001 tot 2014, volgden zijn ‘Gentse Memoriedagen’

waarin talloze grote en kleine weetjes en anekdoten de revue passeerden en biografietjes opgenomen werden, meestal van relatief onbekende figuren. Doorvoor kon hij putten uit zijn waardevolle, zorgvuldig aangelegde en bewaarde documentatieverzameling. Die werd aangevuld met oude foto’s, waarvan een groot gedeelte verscheen onder de titel ‘Dit bestaat niet meer’. Niet enkel de verzameling op papier vormde zijn inspiratiebron, ook zijn fenomenaal en intact gebleven geheugen, dat niet of nauwelijks moest onderdoen voor dat van zijn jarenlange goede vriend André Verbeke.

Samen met zijn trouwe helpers Angèle Eggermont en André Verbeke vormde hij een rotsvast driemanschap. Geholpen door nog andere mensen, waarbij in het bijzonder te vermelden de immer kwieke Christiane Van Winkel, zorgde hij er voor dat het tijdschrift om de twee maand, precies op tijd in vele honderden brievenbussen in Gent en elders terecht kwam. Omslagen adresseren, vullen en naar de post brengen, dat deden ze allemaal zelf. Een groot aantal abonnees kregen het boekje trouwens door deze bestuursleden persoonlijk bezorgd. Mede daardoor, een zorgvuldig financieel beleid, financiële hulp van

Stad en Provincie en een jaarlijkse warme oproep om meer dan de verplichte bijdrage te leveren, niet zonder publicitair wervend talent opgesteld door Hugo, slaagden ze er in het tijdschrift tot voor kort te bezorgen aan de onwaarschijnlijk lage prijs van 10 euro per jaar. Voor zes thuis bezorgde nummers!

Liever dan ons verder te wagen aan evaluaties van zijn werk, waarover iedereen zelf kan oordelen, geven we hieronder Hugo's eigen versie van zijn beroepsleven, dat toch enigszins speciaal was. Het relaas vormt een perfecte aanvulling bij wat hij zelf schreef over zijn schooltijd in het François Laurentinstituut aan de Onderstraat (in GT 1997, p. 299 - 315), zijn opleiding aan de Nijverheidsschool, de Indus aan de Lindenlei (in GT 1999, p. 322-330) en over zijn soldatentijd (in GT 1994, p. 331 - 354). Zijn geboortehuis bij de dijkweg Aan de Bocht (het oude Patijntje, niet te verwarren met de huidige Patijntjestraat), één van negen villaatjes (zomerhuisjes) ontworpen door tuinarchitect Alfons Collumbien, staat kort beschreven in GT 2008, p. 257.

Hugo vertelt: van pasafgestudeerde 'chemist' tot volleerde parfumeur 1937 - 1967

In verschillende kranteninterviews gaf Hugo al een en ander prijs over zijn niet-alledaags beroep. Bij wijze van eerbetoon en ook omwille van de documentaire waarde geven we hieronder het verhaal weer van zijn eerste stappen in het beroepsleven als afgestudeerde van de Nijverheidsschool aan de Lindenlei tot aan zijn vestiging in Sint-Amandsberg. Het is gebaseerd op een interview in 2010 afgenomen door Adrien Brysse en André Verbeke.

Jeugd in het Gentse stadscentrum

Voorafgaand iets over zijn jeugd. Hugo werd in 1917 geboren in een klein villaatje aan de Leie niet ver van het lang verdwenen Patijntje. Al in 1920 verhuisde de familie naar de Baudelostraat in een van de Semeyhuizen. Het gebouw was onderverdeeld. Beneden hield iemand anders een zaak en de familie betrok de verdiepingen. Na weerom drie jaar trokken de Collumbiens naar een woning even verder in de Waaistraat. Daar baatten ze een kruidenierszaak uit met, merkwaardigerwijs, naast verkoop van eieren, kaas en dergelijke ook boeken. Dat waren eigenlijk wat we nu ramsj noemen: boeken die bv. een nieuwe editie kenden en door de uitgeverijen afgevoerd werden. Ze werden in kisten toegezonden door een in Nederland wonende oom die daar

directeur was van een bedrijf voor hygiënische melkwinning en die blijkbaar nogal wat connecties bezat in de uitgeverwereld. De kruidenierswinkel in de Waaistraat was dus een soort De Slegte avant la lettre.

Routineklussen

Na zijn afstuderen in 1936 als chemicus ('chemist') aan de gereputeerde school van de Lindenlei, de Nijverheidsschool, in die tijd nog Ecole Industrielle alias de 'Indus', mocht Hugo een jaartje soldaat spelen. Zijn eerste job was in de grote elektrische centrale van Langerbrugge. In die tijd bestond er een regelmatige pendeldienst tussen de Korenmarkt en het bedrijf in het havengebied met een elektrisch aangedreven auto of busje! Dat was misschien interessant, maar het werk was dat absoluut niet: enkel routineklussen: bepalingen van asgehalte, zuurstofgehalte, etc. Niets voor Hugo. Daarom verkaste hij in 1938 naar het rubberbedrijf Bergougnan. Ook daar was het werd hem al gauw te routinematig: kwaliteitscontrole van inkomende en uitgaande producten, rekproeven en dergelijke.

Dat duurde dus niet lang. Hugo die sinds 1935 in de Distelstraat bij het Sint-Pieterstation woonde, zou beginnen bij de Metallurgie Hoboken, maar die zond hem naar Olen in de (zeker in die tijd) verre Kempen. Ook het werk, elektrolyseresultaten controleren stond hem niet aan. Hij leerde er wel een nieuwe techniek: analyse op heel kleine monsters. Een volgende werkplek, de Groeningeververij van Baldewijn Steverlynck in Kortrijk, was interessanter, zeker financieel. Dat bedrijf bezat een licentie voor alleenverkoop in België van titaniumrood. Voor alle roodgekleurd textiel waren de Belgische verwers afhankelijk van Steverlynck.

Maar de mobilisatie (immobilisatie, zegt Hugo) en de oorlog naderden snel. Na de achttiendaagse veldtocht (10 – 28 mei 1940) bleef de genaamde Hugo Collumbien als reserveofficier nog een tijdje krijgsgevangen. Op 10 juni was hij weer thuis... en werkloos. Het land was bezet. Veel vraag naar jonge chemici was er niet.

In de parfumbranche en aanverwanten

Hugo had dus tijd en, altijd al een boekenwurm geweest, spendeerde hij die het liefst in de bibliotheek van zijn oude school. Thuis in de Distelstraat begon hij aan de hand van wat hij daar in de literatuur vond, te experimenteren in een klein labootje: crèmes maken, haarlotion... Probleem, enorm probleem echter:

weinig of geen grondstoffen voorhanden. Af en toe kon hij bv. aan glycerine geraken of met flink wat geluk aan een serieuze hoeveelheid alcohol. Die werd in Brussel in tegenwoordigheid van de directeur van de bevoegde dienst ‘gedenatureerd’: ongeschikt gemaakt voor verwerking in dranken door toevoeging van ether.

In 1942 kwam er in meer dan een opzicht een beslissende verandering in zijn leven. Hugo Collumbien werd aangeworven door een bedrijf in Boechout bij Lier, producent van aroma’s en parfums, als grondstof gebruikt in allerhande eindproducten. De eigenaar en oppermachtige baas ervan, een Nederlander wiens flair voor zaken doen enkel overtroffen werd door zijn lef, beloofde zijn jonge Gentse aanwinst dat hij bij hem steenrijk zou worden. Maar dat viel tegen. Hugo mocht er wel talloze formules ontwikkelen (in 9 jaar meer dan 1000 naar eigen zeggen), maar de vruchten gingen eenzijdig naar zijn werkgever.

En ondertussen had Hugo daar in Boechout kennis aangeknoopt met de vrouw van zijn leven, Rosa Verhoeven die met hem tot aan zijn dood lief en leed zou delen. In 1956 kwam hij na beëindiging van het concurrentieverbod contractueel vrij en begon hij een eigen bedrijf in de kelder van zijn woonhuis in Boechout. Daar bleef het koppel tot ze in 1967 een geschikte plek begonnen te zoeken in de geboortestreek van Hugo. Het moest een villa zijn en er moest een laboratorium bij kunnen worden ingericht. Via een annonce in een advertentieblad vond Hugo voor een spotprijs (zegt hij zelf) wat ze wilden: een villa in een groene omgeving aan de Sint-Amandsbergse Lijnmolenstraat, waar bij inderdaad een labo kon bouwen en zijn eenmansbedrijfje uitbouwen, gespecialiseerd in de samenstelling van essences voor parfums.

Naschrift

Het beroep van zelfstandig parfumeur oefende Hugo Collumbien uit tot in zijn 92ste levensjaar. Met de verhuis naar het Gentse was zijn altijd al sluimerende belangstelling voor de lokale geschiedenis van zijn geboortestad volop aangewakkerd. Die maakte hem in 1972 stichtend lid van de Heemkundige en Historische Kring Gent dat in de uitgave van dit tijdschrift zijn voornaamste taak zag en nog steeds ziet.